

Magyar Juhászat és Kecsketenyésztés

A világban zajló
folyamatokról...

(2–4. oldal)

Az olasz juhszektor
gazdasági helyzete

(5–8. oldal)

Szerkeszti
a szerkesztőbizottság
28. évfolyam
2019/5

A szerkesztőbizottság tagjai: **Dr. Jávor András**, egyetemi tanár, a Juh Terméktanács elnöke,
Bátor Árpád, a Juh Terméktanács elnökhelyettese, **Dr. Kukovics Sándor**, a Juh Terméktanács ügyvezető igazgatója,
† **Dr. Békési Gyula**, a Juh Terméktanács nyugalmazott ügyvezető igazgatója
Szerkesztette: **Avar László**

A világban zajló folyamatokról...

Nagyon nem meglepő, hogy a Földön minden mindennel összefügg, ennek megfelelően annak átgondolása sem okoz kirívó meglepetést, hogy a világon kialakult és egyre erősödő sertéshúshiány befolyásolhatja a juh- és bárányhús jövőbeni piaci helyzetét.

Az afrikai sertéspestis Kína sertésállományának lassan felét kiirtásra „ítéli”, és 2019-ben már mintegy 20 millió tonna esik ki a világkereskedelemből, pontosabban Kína lakosságának ellátásából. Ezt a hiányt részben az import erőteljes növelésével tudják fedezni: részben baromfi hússal, részben a juhhús-fogyasztás növelésével fogják pótolni.

Kína húsfogyasztása és kapcsolata Új-Zéland és Ausztrália juhhústermelésével és exportjával

A Párizsban székelő, már angol kézben lévő GIRA MEAT CLUB nevű nemzetközi piac-elemző ügynökség képviselőjében James Hamilton érdekes elemzést mutatott be a CDG Forecast Group on Sheep Meat and Goat Meat (Civil Dialógus Csoport Juh- és Kecskehúspiaci Előrejelző Munkabizottsága) 2019. május 6-i értekezletén a kínai húspiac helyzetéről. Ennek fontosabb részleteit ismertetjük az alábbiakban.

Kína és az afrikai sertéspestis hatása

Az afrikai sertéspestis (ASP) számos helyen megjelent Európában az elmúlt években, és ezt sokszorosan meghaladja e betegség Kínában való terjedése, és már Japánban, valamint az Indokínai-félsziget országaiiban (Vietnam stb.) is megjelent.

Az ASP meglehetősen megrázta a sertéshús piacát, és ez pozitívan hat az egyéb húsféleségek keresletére. Csak Kínában 24 százalékkal csökkent az elmúlt hetekre a sertéshús termelése, és valószínűleg még évekbe telik, mire nyugvópontra jut a folyamat.

A betegség 2018. júliusi kitörése következtében 2018–2019-re 13 millió tonnás sertéshúshiányt prognosztizálnak, és további 5 millió tonna kiesését valószínűsítik a 2019–2020-es időszakra. Az elmúlt 9 hónapban a betegség terjedését gyakorlatilag nem sikerült érdemben kontrollálni.

Az előzetes becslések szerint a kínai sertésállomány 30–40 százalékkal is csökkenhet,

sőt, egyes becslések a kínai sertésállomány 50 százalékának eltűnését (kiirtását) feltételezik a következő 1–2 évben (1. ábra). Az elhullások és az irtás egyenes következményeként húsellátási válság alakult ki az országban. Tekintettel arra, hogy a betegség megállítása és a sertésállomány helyreállítása több mint 10 évet is igénybe vehet, a válság elhúzódására lehet számítani.

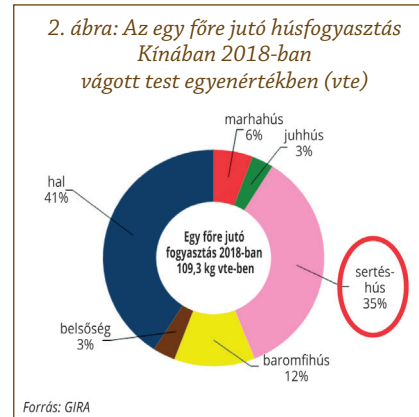
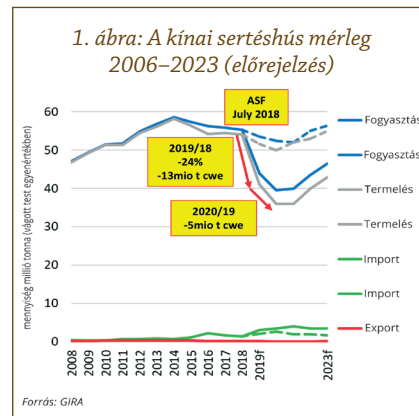
A sertéshús belföldi termelése hatalmasat zuhan, és 2019-re 3 millió tonna vágott-test -egyenérték (vte), 2021-re pedig 4,0 millió tonna vte importra szorul Kína a fogyasztók sertéshús iránti igényének kielégítése céljából. A jelenlegi becslések szerint ez utóbbi lehet a sertéshúsbevitel csúcsa, de a „természet” még sok mindenbe beleszólhat.

A világgiaira kerülő húsféleségek mennyisége folyamatosan emelkedett az utóbbi években, de jelenleg ez a megnövekedett mennyiség sem tudja kiváltani a Kínában keletkezett (1. táblázat) sertéshúshiányt.

Kína húsfogyasztásának alakulása

Kína egy főre vetített húsfogyasztása másfél-két évtized alatt messze lehaladta Magyarországot – akkor még büszkén jegyezték – húsfogyasztási adatait, igaz, a kínai fogyasztás legnagyobb hányadát a hal teszi ki, és csak a második helyet foglalja el a sertéshús (2. ábra). A 2018-as adatok szerint egy kínai átlagfogyasztó 109,3 kg húst fogyaszt, amiből a hal (beleértve a tenger gyümölcseit is) 41 százalékot tesz ki, és 35 százalékkal a sertéshús van a második helyen. Ez a kettő dominálja a kínai fogyasztást. Ezeket követi a baromfihús (12%), a marhahús (6%), a juhhús (3%, kb. 3,3 kg/fő) és a belsőség (3%).

A kínai piacon 1,4 milliárd, egyre nagyobb bevételkel rendelkező és növekvő igényekkel bíró ember húsfogyasztási igényeit kell ki-

elégíteni. Az ASP miatti sertéshúshiány nagy lehetőség az egyéb húsféleségek fogyasztásának növelésére. A baromfihús szerepének növelése látszik a leginkább kivitelezhetőnek (a sertéshúsimport fokozatos növekedése mellett), mert ez a húsféleség hasonló áron érhető el a piacon, mint a sertéshús (3. ábra). Ezzel együtt, érdemben csak akkor kerülhet sor erre, ha több baromfihús lesz elérhető Kínában és a világgiacon.

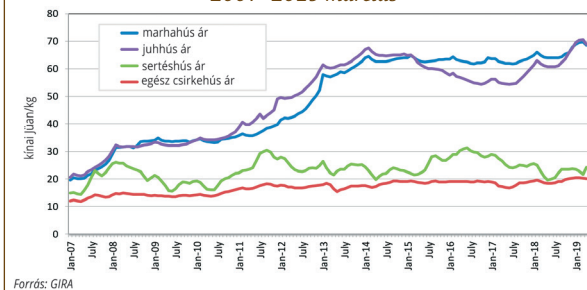
A marha- és borjúhús, valamint a juh- és kecskehús keresletének növekedése következtében ezek árai messze meghaladják a ser-

1. táblázat: A hús világgiaconak változása az utóbbi években (millió tonna vte-ben)

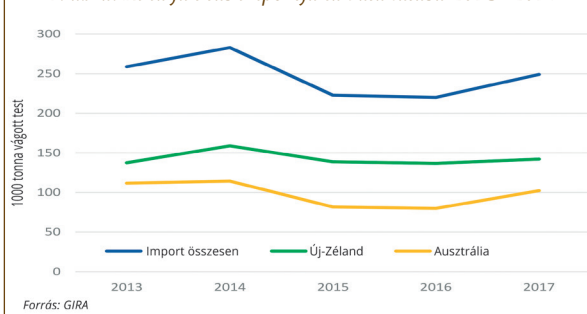
	2015	2016	2017	2018 e	2019 f
Marha- és borjúhús	9,5	9,6	10,2	10,6	11,0
Juh- és kecskehús	1,1	1,0	1,1	1,1	1,1
Sertéshús	7,0	8,0	8,0	8,1	9,1
Baromfihús	12,8	13,4	13,6	13,8	14,2
Növekmény, %	-2,0	+4,7	+2,5	+3,2	+4,9

Forrás: GIRA-elemzés és -előrejelzés

3. ábra: A hús kiskereskedelmi árak alakulása Kínában 2007–2019 március

4. ábra: Kína juhhús importjának alakulása 2013–2017

tés és a baromfi kiskereskedelmi árait, ezért esetükben csak kisebb fogyasztásbővülésre lehet számítani, de a húshiány miatt ezek árának emelkedésére is számítani lehet.

Kína juhhúsimportja

Előjáróban meg kell említeni, hogy Kína juhállománya meghaladja a 300 millió egyedet, kecskeállománya pedig a 170 milliót – de ekkora állatállomány húsa sem képes fedezni a belföldi fogyasztási keresletet.

Az elmúlt 10–15 év látványos életszínvonal-emelkedésével párhuzamosan a kiskérődzők húsa iránti igény is növekedett Kínában. Ez a növekedés érdekes kettősséget mutat: egyrészt jelentős volt a mennyiségi növekedés, másrészt a legnagyobb beszállítóktól alapvetően a kevésbé értékes (olcsóbban beszerezhető), az első testfélből származó hús talált fogyasztóra az országban, és csak kisebb hányadot tett ki az első osztályú hús tartalmazó hátsó testfélből származó hús.

Kína juhhúsimportja a kiemelkedő 2014-es csúcs után visszaesett, de 2016 óta ismét emelkedő trendet követ (4. ábra). Az ország éves importigénye 250 ezer tonna, ami hatalmas mennyiség, jóval meghaladja az EU-ba érkező juhhúsimportot.

Kína két meghatározó juhhúsellátója Új-Zéland és Ausztrália, az ország igényeinek mintegy 96 százalékát elégítik ki. Ezzel együtt az EU-nak van rá lehetősége, hogy direktben bejusson és jelen legyen a kínai pi-

acon. Jelenleg mintegy 30 ezer tonna juhhúst visz oda az EU (főleg az Egyesült Királyság és Spanyolország), amiből 7 ezer tonna Hongkongon keresztül kerül Kína belső piacra. Az ide irányuló közvetlen EU-juhhúsexportnak, illetve a mennyiség növelésének azonban vannak következményei. Egyrészt az EU belső ellátásának rovására tudná bővíteni kínai exportját, ami esetleg a belső igény csökkenését is magával hozhatja. Másrészt meglehetősen nagy új-zélandi konkurenciával kellene megküzdeni, ami főleg utóbbi alacsonyabb árai miatt okozhat nehézséget.

Emellett vannak egyéb korlátozó tényezők is az EU számára. Ezek közül az állategészségügy a legfontosabb, azon belül is a sűrűlőkörmertesség és az azt övező vita a leginkább befolyásoló tényező. Ez alapján tovább kellene fejleszteni az EU állategészségügyi standardjait, valamint a szóba jöhető vágóhidak ellenőrzését is el kell végezni. A jelenlegi becslések szerint a folyamatot 7 éves projekt keretében tudná megvalósítani az EU.

Új-Zéland juhhústermelése és -exportja

A legeltetésre alapozott, exportorientált új-zélandi juhágazat és juhhúsbocsátás az utóbbi években a magasabb árak biztonságát is élvezi.

Ezzel együtt az ország juhhúsmérlege 2008 és 2011 között a termelésben és az exportban egyaránt fokozatosan visszaesett, majd 2015-ig enyhén növekedett (5. ábra). A 2016-os visszaesést követően ismét emelkedésnek indult, de 2017-es emelkedést követően enyhe csökkenés figyelhető meg az adatokban.

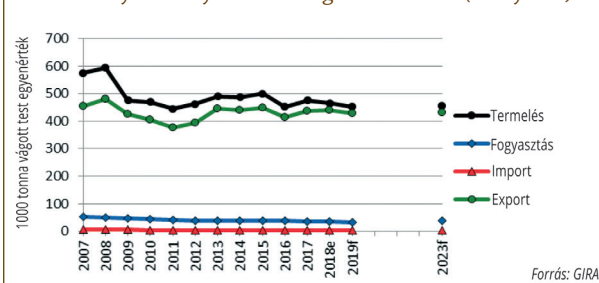
A belső fogyasztás minimálisan csökkenő tendenciát követett az utóbbi évtizedben, és az importban sem következett be változás, gyakorlatilag minimális.

Az elmúlt negyed évszázad intenzív kutatás-fejlesztésének és innovációinak eredményei önmagukért beszélnek a termelő anyajuhok számában és a bárányhús-kibocsátási adatokban (6. ábra). Az elmúlt 12 évben folyamatosan, összességében mintegy 8 millióval csökkent Új-Zélandon az anyajuhok száma, ennek ellenére a bárányhústermelés alig változott, sőt, a 2010–2011-es adatokhoz képest jelentősen emelkedett. Ez azt jelenti, hogy lényegesen kevesebb anyajuhval is több bárányhúst tudnak előállítani, mint az előző évtizedekben – tehát a genetikai és technológiai fejlesztés meglehetősen nagy eredményt hozott az ország juhágazatában.

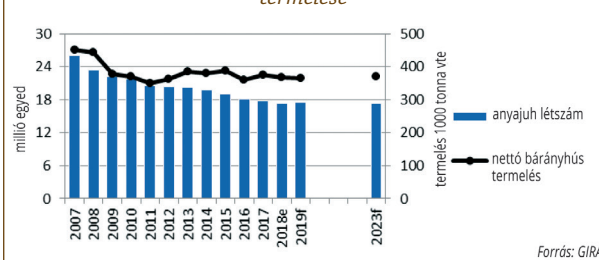
Az utóbbi év száraz időjárása ellenére stabilizálódott az anyajuhok száma, és a 2014–2015-ben még meghatározó, a tejelő tehenészettel folytatott verseny a legelőterületekért enyhült. Ez részben annak köszönhető, hogy a tej felvásárlási ára miatti nyomás is csökkent. 2018-ban 27,4 millió juhot tartottak nyilván – amiből kevesebb, mint 19 millió volt anyajuh –, és az előrejelzések szerint ez a szám stabil maradhat a következő években.

Az ország juhágazata és termékkibocsátása stabil vagy enyhén csökkenő trendet követ a következő években, az előrejelzések szerint nem várható nagyobb növekedés a juhhústermelési kapacitásban – bár a kínai sertéshúshiány még befolyásolhatja – felfelé – ezeket a tendenciákat.

5. ábra: Új-Zéland juhhús mérlege 2007–2023 (előrejelzés)

6. ábra: Új-Zéland tenyésztő juh állománya és bárányhús termelése

Az export orientációjának utóbbi években történt átalakulását jól mutatja a 7. ábra. Az EU-ba érkező új-zélandi export 2017-ben még meghaladta a Kínába vitt juhhús mennyiségét, de 2018-ra jelentősen változott a sorrend, Kína javára. Utóbbi értéke elérte az EU-ba szállított juhhús 5 éves átlagmennyiségét. Ez jelentős hatással van az EU juhhúselátottságára és a húsféleség EU-piacon való elérhetőségére is.

Egyértelmű, hogy az új-zélandi bárányhús 90 százaléka és a juhhús 96 százaléka más országok fogyasztóinak asztalára kerül. Ezek között 2018 első 10 hónapjában Kína volt első helyen, ahová a báránykivitel 35 százaléka került, és ugyaníde került a juhhústermelés 66 százaléka is. Az USA és a közel-keleti országok vannak a harmadik és negyedik helyen a rangsorban.

A Kínába irányuló export még csak 6 százalékot tett ki 2006-ban, ami 2017-re 39 százalékig emelkedett. Az afrikai sertéspesztis terjedésének függvényében ez az exportrészesedés tovább növekedhet – legalábbis az arányában, de a mennyiségben is.

A fenti folyamat eredményeként egyre kevesebb juh- és bárányhús jut az EU-ba, és még élesebb változás következhet be, ha a brexite sor kerül, már csak azért is, mert az EU-ba érkező új-zélandi juhhús fele az Egyesült Királyságban talál fogyasztóra.

A folyamat még jobb érzékeltetése érdekében megjegyezzük, hogy az Új-Zélandról az EU-ba érkező juh- és bárányexport aránya a 2006. évi 53 százalékról 2017-re 30 százalékra zuhant.

A piaci kilátások és előrejelzések szerint Új-Zéland juhhús- és bárányhúsexportja mintegy 2,9 százalékkal eshet vissza 2019-ben. Ezzel együtt a felnőtt juhok számának csökkenése miatt a juhhúsexport 13 százalékos csökkenését jósolják 2019-re.

A 2023-ra vonatkozó előrejelzések stabil és nyereséges tevékenységet jósolnak az új-zélandi juhhússzektorban. Valószínűleg megszűnik a tejelőtehen-tartással kapcsolatos nyomás a legelőterületekért folytatott versenyben, ugyanakkor környezetvédelmi megfontolások még módosíthatják a folyamatokat.

Ausztrália juhhústermelése és -exportja

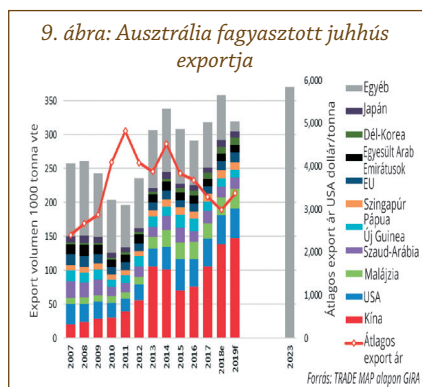
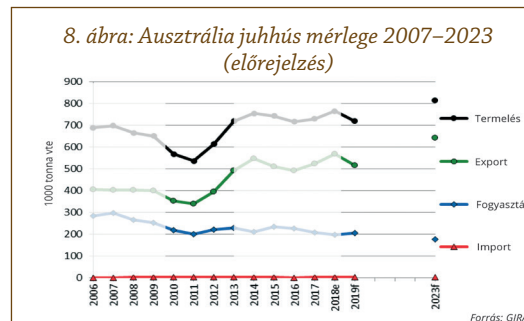
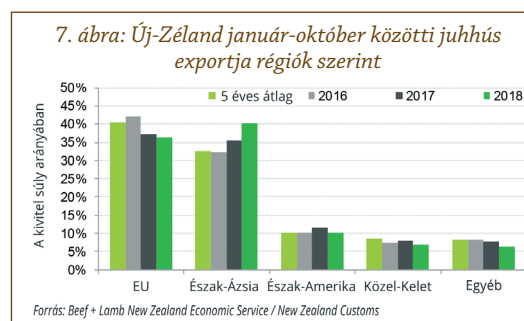
Ausztrália juhhúsmérlegének alakulását nagymértékben befolyásolta a 2018-as szárazság, mert az állattartások magas száma növelte a juhhúskivitelt (8. ábra). Ennek eredményeként jól érzékelhető visszaesésre kell

számítani 2019-ben. A termelés folyamatait jól követi az export alakulása, amit alig befolyásol a belső fogyasztás viszonylagos stabilitása. Az import gyakorlatilag elenyésző.

Ezzel együtt, a hosszabb távú kilátásokban a belső fogyasztás csökkenésével, valamint a termelés és az export érdemi növekedésével számolnak.

Az utóbbi években alapvetően Új-Zélandot figyelembe véve értékelték a friss, hűtött juhhús- és bárányhúskivitel alakulását az EU piacain, jóllehet, a fagyasztott juhhús és bárányhús mellett Ausztrália is jelentős mennyiségű ilyen terméket exportál.

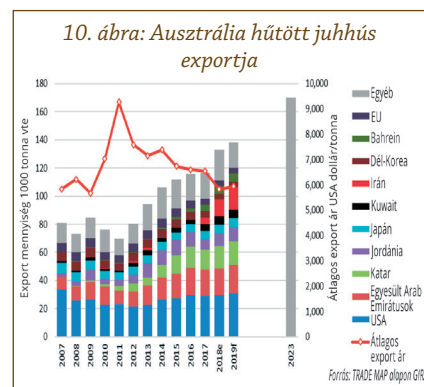
Az EU-ba döntő részben fagyasztott juhhús és bárányhús

érkezik Ausztráliából, igaz, ez az új-zélandi import mennyiségének a töredéke. A fagyasztott juhhús Kínába irányuló kivitele (9. ábra) drasztikusan és intenzíven emelkedett az utóbbi évtizedben, és 2019-ben várhatóan eléri a 40 százalékos arányt. Az USA, Malajzia, és Szaúd-Arábia részesedése messze elmaradt Kínától, a kivitel többi részén pedig számos más ország osztozik.

Kína fagyasztott juhhús és bárányhús iránti igénye folyamatosan emelkedik, azonban ebben az alacsonyabb minőségű és olcsóbb kategória (első testfél) dominál, jóllehet, a jövedelmek növekedésével párhuzamosan a magasabb kategóriába tartozó testrészek iránt is növekszik a kereslet.

Az átlagár lefutása érdekesen alakult a vizsgált években. 2011-ben érte el a csúcspontját, azóta fokozatosan csökkenő trendet követ. Ennek alapvető oka az alacsony árkategóriába tartozó áruk arányának intenzív növekedése.

A fagyasztott-húskivittel szemben a hűtött, friss juh- és bárányhús kivitelének mennyisége fokozatosan nőtt az utóbbi évtizedben (10. ábra).

A friss, hűtött juhhús és bárányhús importjához még nincs megfelelő infrastruktúra Kínában. E hústermék kivitelének nagyobbik hányada néhány országra korlátozódik, és ezek közül az USA részesedése a legnagyobb. Ezt az Egyesült Arab Emírségek és Katar követi, az utóbbi években egyre növekvő importtal. Az utóbbi 2 évben Irán részesedése is növekvő trendet követett. Jordánia, Japán és Kuvait is jelentős hányaddal részesedik Ausztrália friss- és hűtött-húsexportjából.

A hosszabb távú előrejelzések szerint 2023-ig az exportált hűtött, friss juhhús mennyisége várhatóan mintegy 5 százalékkal emelkedik, amittől lényegesen elmarad a fagyasztott juhhús várhatóan 0,7 százalékos növekedése.

KUKOVICS SÁNDOR, JÁVOR BENCE

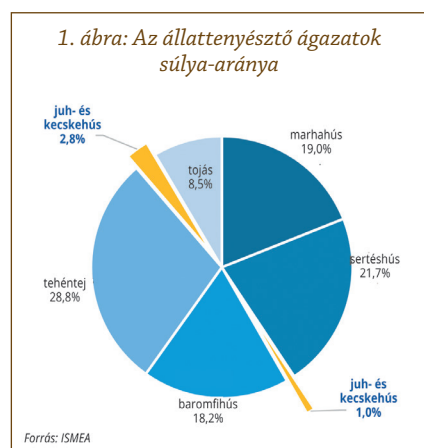
Az olasz juhszektor gazdasági helyzete

Az olasz piac a hazai élőjuh-kivitel meghatározó célpontja, ezért az ezen a piacon bekövetkező változások alapvetően befolyásolják juhágazatunk folyamatait. E hatások közül az első az elérhető értékesítési ár, ami természetesen a fizetőképes olasz keresletnek, és ezzel összefüggésben a hús-fogyasztási szokások alakulásának függvénye. A második tényező az olasz piacon jelen lévő versenytársak áruja, harmadikként pedig nem szabad elfeledkezni a hazai kereskedők egy részének az olasz piacon folytatott – termelőink szempontjából nem mindig kedvező – versenyéről. Utóbbi tényezőt termelőink jelentős része saját élőállat-értékesítési árainak változásán követni tudja, a többi tényező az olasz körülményektől függ.

Az olasz kiskérődzőszektor fő jellemzőit, illetve változásait az olasz ISMEA intézet elemzése alapján foglaljuk össze, amelyet Paula Parmicani mutatott be az EU Juh- és Kecskéhúsi Előrejelző Munkacsoportjának (CDG Forecats Group on Sheep Meat and Goat Meat) ülésén 2019. május 6-án, Brüsszelben.

A juh- és kecskeágazat mérete a mezőgazdaságon belül

Az EU tagállamai között – Görögországot leszámítva – egyik országban sem játszik meghatározó szerepet az állattenyésztési szektor termékkibocsátásában a kiskérődzőszektor (1. ábra). A négy nagy – csaknem kiegyensúlyozott arányban lévő – ágazat közül a tehén- tejtermelésnek van a legjelentősebb részesedése (28,8%), amelyet a sertéshús- (21,7%), a marhahús- (19,0%) és a baromfihús-termelés (18,2%) követ. A tojástermelés 8,5%, a juh- és kecskehús 2,8%, a juh- és kecskehús 1,0%.

aránya is messze felülmúlja a juh- és kecskehús 2,8 százalékos, valamint a juh- és kecskehús 1 százalékos részesedését. Ennek megfelelően, bár sok szempontból nagyon is „forró” témának számít a kiskérődzőszektor az olasz mezőgazdaságon belül, a napi ellátásban mégsem tekintik a többivel egyenrangú fontosságúnak.

Az olasz juhtejtermelők bevétele két meghatározó forrásból származik. A juhtej értékesítése teszi ki bevételeik 49,2 százalékát, a közvetlen KAP-kifizetések és egyéb támogatások pedig 36,1 százalékkal járulnak hozzá a teljes bevételükhöz. Az élőállat-értékesítés játszik még érdemi szerepet a bevételben (13,3%), és további 1 százalékot tesznek ki a kisebb források.

Az ágazatban felmerülő költségek jelentős mértékben emelkedtek az utóbbi években az ISMEA elemzése szerint. Az energia-költség indexe a 2017 tavaszi 90 százalékról 2018 végére 106 százalékra emelkedett. A bérköltség indexe az utóbbi 2 évben viszonylag stabil volt, de 2018 második felében, néhány százalékkal emelkedve elérte a 116 százalékot. A takarmányköltségek indexe 2017–2018 telén jócskán megugrott, és február–április között a 136 százalékot is elérte. Júliusra 119 százalékra csökkent, de 2018. decemberének végére 125 százalékra emelkedett.

A 2018-as költségek nemenkénti megoszlása a következőképpen alakult: munkaerőköltség 42,1 százalék, általános növénytermesztési és állattenyésztési költségek 33,4 százalék, gép- és épületköltségek 6,7 százalék, adó 4,7 százalék, kamat 4,2 százalék, területalapú jövedelem 8,9 százalék.

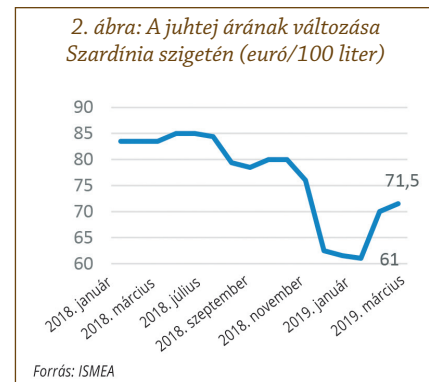
A juhtej és az USA–EU „kereskedelmi háború”

Az olasz kiskérődző-ágazat állományának meghatározó hányadát Szardínia szigetén tartják termelésben (a juhállomány mintegy 42%-a itt van), amit alapvetően a tejtermelésben hasznosítanak, és a bárányok egy-két hónapos korban kerülnek a piacra. Az olasz juhtartók (értsd: a szardíniai juhtartók) bevételeinek legnagyobb hányada a tejtermelésből származik. A tejből készített sajtféleségek döntő hányada az USA olasz eredetű lakosságának „hazai ízekkel” (termékekkel) való ellátását szolgálja.

Ennek következtében az olasz–USA–EU relációban bekövetkező bármilyen változás érzékenyen érinti a szardíniai tejelőjuh-ágazatot, amely 80 százalékot meghaladó mértékben a helyi sarda fajta tartására és tenyésztésére épül, és csak néhány százalékban fordul elő más fajta (pl. lacauine, keletfriz stb.) a szigeten.

Az elmúlt évek legjelentősebb hatásaként az euró–USD átváltási arány változását érzékelték a termelők. Az utóbbi 1 évben azonban az USA elnökének döntései már közvetlenül befolyásolják a juhtejtermelők életfeltételeit. Az USA 25 százalékos vámmal sújtotta az EU exporttermékeinek egy részét, és ezek közé bekerült az olasz juhsajt is (meghatározóan a tradicionális pecorino romano, ami szigorúan eredetvédett termék), ami értékesítési és ennek következtében termelési krízist váltott ki.

A változás zuhanást eredményezett a juhtej felvásárlási árban: a literenkénti 0,8 euróról 0,6 euróra csökkent, miközben előállítási költsége 0,7 €/liter (2. ábra). Igaz, hogy az ár márciusban 0,71 €/literre emelkedett, de a válságot ez nem befolyásolta érdemben.

Igaz, az árcsökkenéssel párhuzamosan a belső fogyasztás is mérséklődött, de a legfontosabb tényező, az Észak-Amerikába irányuló juhsajtexport 33 százalékos csökkenése volt. Ez utóbbi azért is fontos, mert a teljes export 44 százaléka az USA-ban talált fogyasztóra az elmúlt évtizedekben.

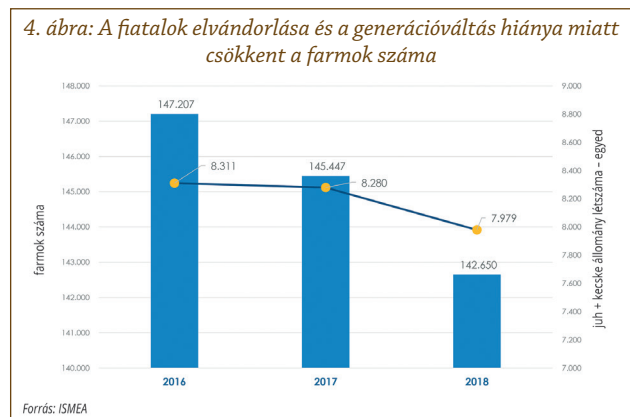
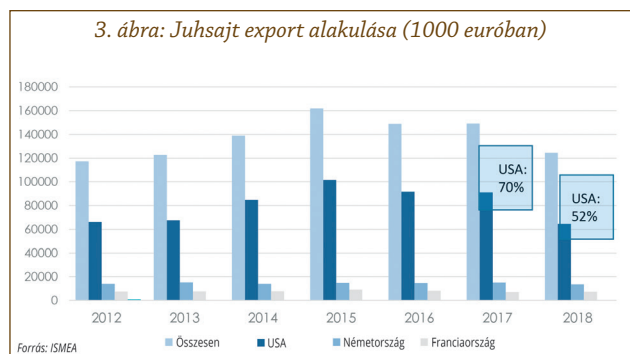
A helyzetet tovább nehezítette a túlermelés is: a piac évi 280 ezer tonna pecorino romano sajtot képes felvenni, de az ágazat 340 ezer tonnát állított elő, aminek következtében dugig vannak a raktárak eladásra váró

sajttal. Emiatt 30 százalékot zuhant a sajtfele ára. (Ez a jelenség közvetetten a hazai juhtejtermelőket is érintheti, mert a környező piacokon, pl. Szlovákiában az olcsó francia juhtej mellett az olasz folyadéktej is megjelent, ami a hazai tej jelentős részének értékesítési árára is hatással van.)

Ez a helyzet erőteljes tiltakozásokat váltott ki a termelők körében, és azok visszhangja hetente-naponta jelen van a tévécsatornák híryanagyaiban és a szociális médiában. A figyelemfelkeltő akciók – a megtermelt tej nyilvános kiöntése meghatározott kormányzati épületek előtt – mellett a termelők a fogyasztók figyelmét is igyekeznek felhívni nehéz helyzetükre, és a hazai sajtfeleség fogyasztására kapacitálják őket.

A már említett exportfüggőség a pecorino romano juhsajt értékesítésében azt jelenti, hogy az előállított sajt 39 százaléka szolgálja a hazai fogyasztást, míg 61 százaléka (42% USA, 19 százaléka EU-tagállamok, főleg Németország és Franciaország) más országok fogyasztóinak asztalaira kerül (3. ábra).

Értékben a pecorino romano 70 százalékat importálta az USA 2017-ben, de ez az arány 2018-ban 51 százalékra zuhant, vagyis az ezen a piacon bekövetkezett extra vámfizetési kötelezettség – és bevételcsökkenés – nehéz helyzetbe hozta az olasz (szardíniai) termelőket.

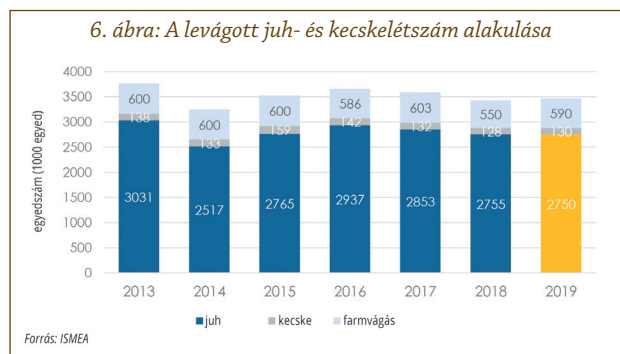
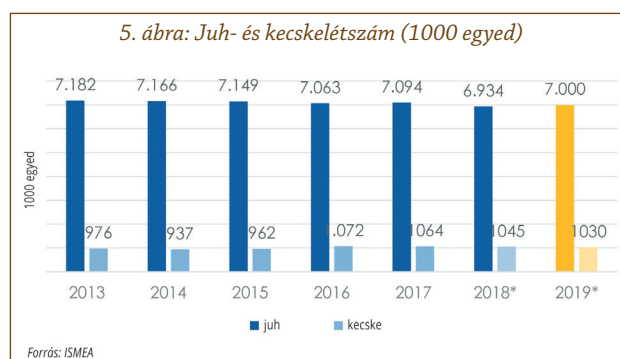

Az olasz kiskérődző-állomány

A legtöbb EU juhtartó tagállam képviselői a munkaerő hiányra panaszkodnak a különböző ágazati értekezleteken, valamint arra, hogy nem vagy nehezen megoldható az ágazatban a generációváltás, a fiatalítás. Ez a folyamat az olasz kiskérődző szektorban is tetten érhető – a fiatalok elvándorolnak az ágazatból, és a működő gazdaságok száma mintegy ötezerrel csökkent 2016 és 2018 között (4. ábra).

Az olasz kiskérődző szektorban is dominál a juh (87%) és mindössze

13 százalékat tesz ki a kecskeállomány (5. ábra). A juhállomány létszáma évente lassan, de biztosan csökkent az utóbbi években. A kecskelétszámban 2017-ben bekövetkezett emelkedést egy folyamatos csökkenés követett az elmúlt években, ennek megfelelően a két szektor folyamatos csökkenő trendet követ.

A kiskérődző ágazatok hústermelése

A vágóhidakra kerülő állatok 95 százalékát teszik ki a juhok, míg a kecskék csak 5 százalékat. Ennek következtében utóbbiakból többet, előbbiekből kevesebbet vágnak le a farmokon (saját felhasználásra vagy értékesítésre) (6. ábra). Amint az az adatokból is látható, 2016-óta folyamatosan csökken a vágóhidakon levágott juhok száma, a levágott kecskék száma hullámozó volt. A farmokon levágott állatok száma stabil volt 2013–2015 között, majd az értéke, némi

hullámmal, stabilan jóval évi félmillió egyed fölött volt.

A 2018-as és 2017-es adatokat összehasonlítva azt tapasztalták, hogy a vágóhidakon levágott állatok száma 3,4 százalékkal csökkent, míg ezek súlya 1,6 százalékkal nőtt (tonna vágott-test-egyenértékben). A levágott kecskék száma 12,6 százalékkal csökkent, ezzel szemben a levágott gidák száma 0,35 százalékkal emelkedett. Az összes levágott juh száma 4,7 százalékkal emelkedett, de a levágott könnyűbáránnyok száma 4,4 százalékkal, a levágott nehézbaránnyok száma pedig 5,2 százalékkal visszaesett. Ezzel együtt a könnyű- és nehézbaránnyok aránya 6,70-, illetve 93,3 százalék volt a vágásban, illetve a hústermelésben.

A 2018-as vágások alapján az előállított hús mennyisége a következőképpen oszlott meg: könnyűbárány 59 százalék, felnőtt juh 27 százalék, nehézbarány 9 százalék, kecskegida 3 százalék, felnőtt kecske 2 százalék.

A báránypiacon növekszik az eredetvédett állatok száma, és azok értékesítési ára is. 2018-ban a három eredetvédett báránypiacon a hús értéke tette ki az piac 30 százalékát (58 millió euró), ugyanakkor mennyiségben még csak 17 százalék (6 039 tonna) volt a részesedésük.

Az olasz juh- és kecskehús fogyasztás alakulása
Az egy főre jutó húsfogyasztás a következőképpen oszlott meg a 2018-as adatok alapján:

baromfihús 34 százalék, marhahús 33 százalék, sertéshús 21 százalék, juh- és kecskehús 2 százalék, egyéb hús 10 százalék. Ezen belül az egy főre vetített juhhúsfogyasztás 0,91, a kecskehúsfogyasztás pedig 0,09 kg/fő volt 2018-ban.

2018-ban és 2017-ben az egyes húsfélések fogyasztása eltérően alakult. A juh- és kecskehúsfogyasztás értékben 4,5 százalékkal, mennyiségben 4,4 százalékkal visszaesett. A sertéshúsfogyasztás értékben alig (-0,3%), míg mennyiségben kicsit jobban (1,9%) csökkent. Ugyancsak csökkent az elfogyasztott marhahús mennyisége (0,8%), de az értéke 1,6 százalékkal nőtt. Az elmúlt évek vöröshús-ellenes hecckampánya egyértelműen a baromfihús fogyasztásának kedvezett, az értéke 0,6 százalékkal, a mennyisége 3,6 százalékkal emelkedett 2018-ban 2017-hez képest.

A háztartások juh- és kecskehúsfogyasztása folyamatos csökkenést mutatott az utóbbi 3 évben, és ezek közül az utóbbi 2 év csökkenése volt nagyobb, ami elgondolkodtató. A juh- és kecskehúsfogyasztás 2017-ben 5,9-, 2018-ban 4 százalékkal csúszott vissza. A bárányhúsfogyasztás mennyiségi változása

hasonló volt: 2017-ben 5,9-, 2018-ban 4,5 százalékkal lett kisebb az előző évinél. A kecskegidahús fogyasztása kevésbé „érezte meg” a fogyasztáscsökkenési trendet: 2017-ben 5,7-, 2018-ban 2,8 százalékkal lett kevesebb, mint előző évben volt.

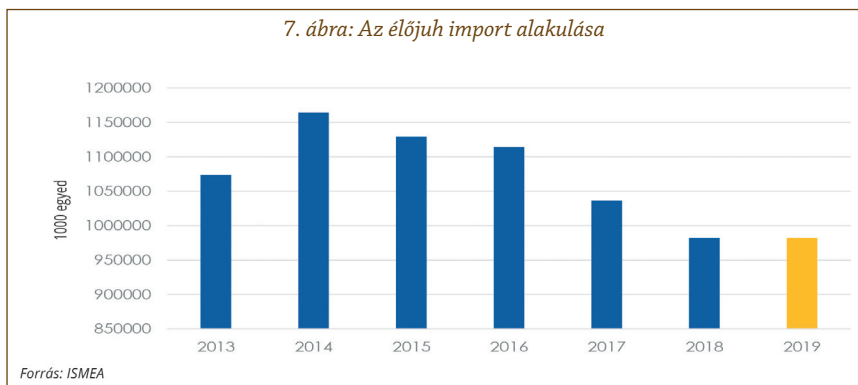
Az élőjuh-import alakulása

Az olasz élőjuh-import 2014 óta folyamatosan csökken (7. ábra), és az utóbbi 2 évben jelentős mértékben visszazuhan: 2018-ban már a 970 ezer egyed is alig érte el, és a 2019-ben is csak minimális emelkedésben reménykednek.

Az élőjuh-import érdekes jelensége azonban, hogy 2018 és 2017 között 5 százalék volt a létszámvisztaesés (2018 és 2014 között 16%-os volt), ugyanakkor 6,7%-kal emelkedett a vágottsúly-egyenértékben kimutatott mennyiség. Ez azt jelenti, hogy az importált élő juhok egyedi súlya emelkedett az utóbbi évben.

A 2018-as élőállat-import országokénti megoszlása a következőképpen alakult: Magyarország 49 százalék, Románia 35 százalék, Franciaország 10 százalék, Spanyolország 5 százalék, Lengyelország 1 százalék. Ez utóbbi azért érdekes, mert a lengyel juhállomány mindössze 180 ezer egyed tette ki a múlt évben.

7. ábra: Az élőjuh import alakulása

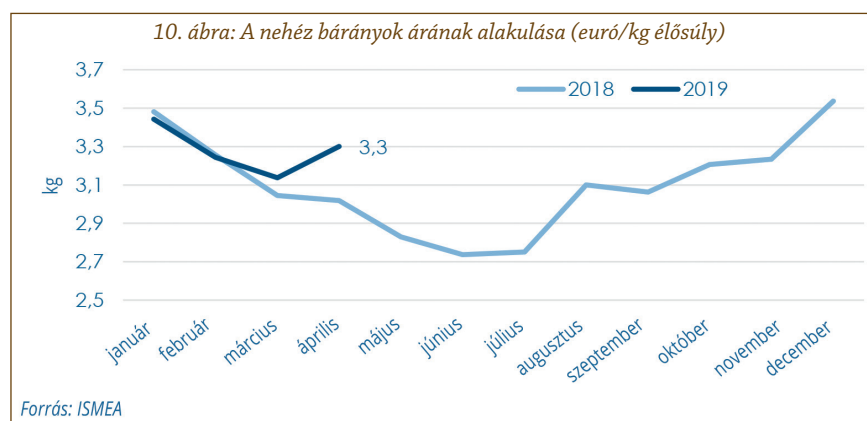
A beszállító országok között lényeges eltérés volt a 2018-as adatokban. A Magyarország által exportált egyedek száma csak 3 százalékkal, de a súlyuk 24 százalékkal emelkedett ebben az évben. A tendencia hasonló volt Románia esetében is: az egyedszám 2 százalékkal, az összes súly 16 százalékkal növekedett.

Ezzel szemben a másik két ország adata lényeges visszaesést mutatott. Franciaország 45 százalékkal kevesebb állatot és 31,3 százalékkal kisebb mennyiséget exportált az olasz piacra 2018-ban, mint 2017-ben. Spanyolország létszámadata csak 37 százalékkal, a beszállított állatok súlya pedig 21,7 százalékkal múlta alul a 2017. évi adatokat.

A juhhúsimport

Az olasz juhhúsimport érdekesen hullámzott az elmúlt években (8. ábra). A vizsgált évek közül a 2017. évi adat bizonyult messze a legalacsonyabbnak, ugyanakkor csaknem 300 tonnával emelkedett 2018-ban, és 2019-re további kismértékű növekedést remélnek. Az emelkedés 2017-ről 2018-ra 1,3 százalékot tett ki. Ezzel szemben a 2014–2018 közötti juhhúsimport 2,1 százalékkal lett kevesebb.

A juhhúsimport sokkal jobban megosz-

lott az egyes beszállító országok között, mint az élőjuh-beszállításnál. A 2018-as importból Spanyolország 17, Egyesült Királyság 16, Franciaország 15, Görögország 11, Írország 9, Románia 8 százalékkal részesedett. A fennmaradó 24 százalék legnagyobb hányadát Új-Zéland töltötte ki, de Észak-Macedónia és Bosznia-Hercegovina is részesedett belőle, néhány további ország mellett.

A beszállító országok 2017-2018-as Olaszországba irányuló exportja igencsak eltérő volt. Görögország 35, Franciaország 10, Írország 6 százalékkal tudta növelni egyik évről a másikra az oda irányuló kivitelét. Ezzel

szemben Románia 13, az Egyesült Királyság 7, Spanyolország 3 százalékkal kevesebbet tudott szállítani erre a piacra 2018-ban mint 2017-ben.

Az ország önellátottsága juhhúsból 42 százalék, kecskehúsból 60 százalék volt 2018-ban.

Az árak

Az ISMEA elemzése szerint az éves átlagárak a következőképpen alakultak 2018-ban: a könnyűbárány ára 570,58, a nehézbárányé 516,90, a kecskegidé 600,00 euró/100 kg vágott-test-egyenérték volt.

Természetesen az éves átlagérték az éven belüli árhullámzást nem mutatja, pedig – tekintettel a szezonális ingadozásra – ennek lényegesen nagyobb jelentősége van, mint az éves adatnak.

Az élő könnyűbárányok kilogrammonkénti értékesítési ára meglehetősen érdekesen hullámzott 2018-ban (9. ábra).

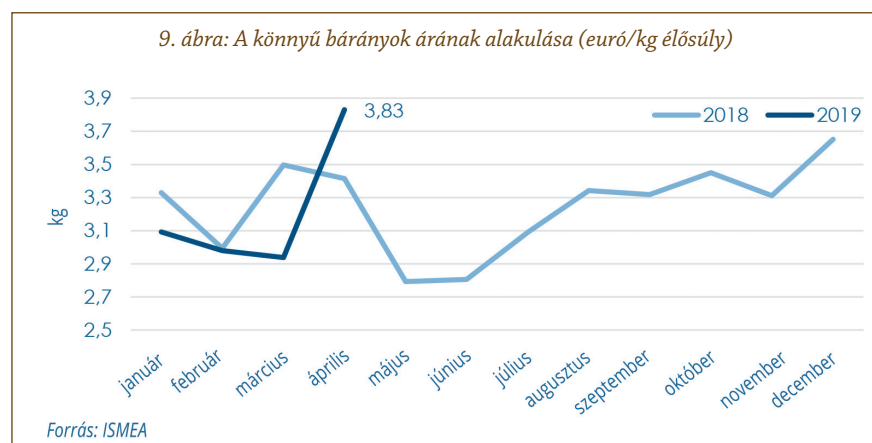
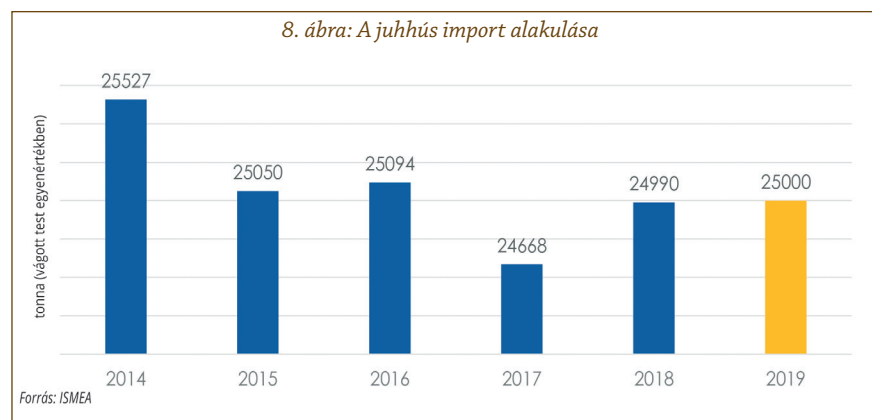
A februári árzuhanást márciusban jelentős emelkedés követte (húsvéti szezon), május és június között mélypontra volt (2,7 euró/kg), majd fokozatosan emelkedett az év végéig.

A 2019-es adat áprilisban mintegy 12 százalékkal haladta meg a 2018-as értéket, de január és április között lényegesen elmaradt attól. Ezzel szemben 6 százalékkal haladta meg a 2017-es árszínvonalat.

Az élő nehézbárányok ára viszonylag lapos parabolát írt le 2018-ban (10. ábra).

Az ár a januári 3,5 euróról június-júliusra 2,8 €/kg-ra süllyedt, majd fokozatosan emelkedett 2018. december végéig, amikor a 3,6 €/élősúlykilogrammot is meghaladta.

A 2019. január-április közötti adat 3,5 százalékkal haladta meg a 2018 hasonló időszakának árát, és 10 százalékkal múlta fölül a 2017-es árszintet.

KUKOVICS SÁNDOR,
JÁVOR BENCE